

70. výročí popravy Vladislava Vančury

Měla to být i poprava českého jazyka a literatury

Vloni v červnu tomu bylo 120 let, co se v Háji ve Slezsku narodil Vladislav Vančura. Občané obce i okolí si výročí připomenuli na několika akcích, jež vyvrcholily slavností Rozmarného léta, která doslova hýřila barvami vystupujících, srdečností účastníků a vůní začínajícího léta.

V letošním roce 2012 si široká pokroková veřejnost připomene dějinné události před 70 lety z doby okupace Československa. K ní se váže heydrichiáda a Vančurova smrt na nacistickém popravišti. V podstatě to byla či měla být i poprava českého jazyka a literatury. Došlo k tomu v Praze na kobyliské střelnici 1. června 1942 - v 18.45 hodin pro výstrahu české inteligence.

> *Před půlnocí prvního června u nás zazvonil telefon*, vzpomíná na tyto události manželka Ludmila Vančurová v knize Dvacet šest krásných let.
> *Byl dole v chodbě, těsně u dveří do bytu. Rozběhla jsem se, ale zůstala jsem vpůli schodiště stát.*
> *Naše stará hospodyně, paní Svobodová, už měla sluchátko v ruce. Stála, poslouchala, sama nemluvila. Teprve po dlouhé chvíli řekla: Ano. Ano. Řeknu. Zavěsila a obrátila se ke mně.*
> *Dlouho ze sebe nemohla vypravit slovo. Klepala se jí brada. Já vám to nemůžu říct. Já vám to nedokážu povědět… A pak: Pana doktora zastřelili. Vy s Alenkou máte někam odjet. Protože pro vás možná přijdou ráno.*
> *Pana doktora zastřelili…*
> *Vladislava zastřelili.*
> *To byl konec.*
> *Konec našich dvaceti šesti krásných let.*

Vzpomínky paní Vančurové dojímají svou prostotou a lidskou důstojností. Dotýkají se i dnešních dnů. Náš hodnotový svět je úporně bořen. Morální hodnoty prožívají hlubokou krizi v našich kulturních dějinách. Jak dlouho ještě?

Vladislav Vančura spisovatel a autor takových literárních skvostů jako jsou Rozmarné léto, Markéta Lazarová, Pole orná a válečná, Josefína, Konec starých časů, Obrazy z dějin národa českého a mnoha další dokázal promluvit nejen ke svým současníkům, ale má co říci i dnešnímu čtenáři. Jeho jméno - a to se už málo ví - se stalo symbolem pro boj za uměleckou filmovou tvorbu. Nenajdeme ve světovém umění

třicátých let minulého století tak významnou tvůrčí osobnost, v tomto případě spisovatele, který by tolik tvůrčí i organizátorské energie věnoval rozmachu nejmladší – filmové múzy. Z další činnosti si připomeňme, že byl členem a první předsedou Devětsilu, spolupracoval se Společností pro hospodářské a kulturní sblížení s Ruskem, v době fašistické okupace se zapojil do ilegálního Výboru inteligence. Zůstane nezapomenutelně zapsán do historie české kultury.

Členové Sdružení V. Vančury z Háje ve Slezsku si historické události před 70 léty připomenou letos na počátku června svou účastí na pietním aktu v Praze – Zbraslavi, kde V. Vančura do své smrti žil, a uctí památku na kobyliské střelnici – místu popravy hájeckého rodáka, českého spisovatele V. Vančury.

L. Ludvík